

*Veselú Veľkú noc, veľa sniečka,
radosť, smiech
a krásne maľované vajička.*

*Ženám veľa vody,
chlapom veľa vína,
deťom nech vo vrecku
zopár mincí cinká.*

O čom rokovalo OZ

10. zasadnutie OZ zo dňa 27. 11. 2007

Program:

1. Otvorenie zasadnutia
2. Kontrola uznesení
3. Domov dôchodcov, verejná súťaž
4. Sťažnosti Pohostinstvo Hejbal
5. Všeobecné záväzné nariadenia obce Dolné Srnie
6. Rôzne
7. Diskusia
8. Záver

OZ sa riadilo predloženým programom. V bode 3 – Domov dôchodcov, verejná súťaž, starosta informoval o prebiehajúcom rokovaní a príprave opätovného vyhlásenia verejnej súťaže na koncesionára, ktorý by mal vstúpiť do výstavby domova dôchodcov ako spoluinvestor 20%.

Sťažnosť Pohostinstvo Hejbal. Zúčastnili sa: p. Miroslav Margetín, Ing. Ivan Bušo, p. Elena Ochodnícka, ktorí opätovne žiadali o zmenu zatváracích hodín pohostinstva a zabezpečenie nočného pokoja a pod.

Rozhodnutia vydané obcou boli postúpené na okresnú prokuratúru k preskúmaniu prokurátorom a na základe vyjadrenia prokuratúry bude obec postupovať v otázke prevádzkových hodín nielen prevádzky – Pohostinstvo Hejbal.

Pred zákonom stanoveným limitom zverejnenia návrhov VZN boli tieto prerokované a následne vyvesené na mieste obvyklom v našej obci.

Rôzne:

Žiadosť p. Magálovej na odkúpenie parcely č. 3276.

Okresné riaditeľstvo HAZZ vykonalo komplexnú kontrolu obce.

Udržiacie práce – ohlásenie H. Bánovská, č. 378.

Začatie územného konania a zlúčeného so stavebným. Stavebník: M. Huličiak s manželkou, p. Behúl s manželkou.

Zmluva o spolupráci obce a Západoslovenskej energetiky a iné.

- V dnešnom uponáhľanom svete akoby ľudia, udalosti akosi prechádzali okolo nás. Míňame sa denne s ľuďmi, vecami, bez toho, aby sme si ich všimli bližšie.

- Mnohým z vás meno **Lubo Zelko** asi nič nehovorí. Dňa 3. decembra 2007 sa práve tento človek stal anjelom strážnym, a to doslova a do písmena. Tohto dňa totiž pán Zelko z našej obce svojou duchapritomnosťou zachránil ľudský život. Pri práci na stavbe jeden z kolegov z firmy BOLTON, pán Zdeno Danáš, náhle skolaboval. Pán Zelko mu do príchodu lekára poskytol prvú pomoc – masáž srdca.

- Týmto chceme vysloviť slová vďaky a uznania pánovi Zelkovi.

- Ľudský život je tak krehký a vzácny.

- Vážme si preto tento dar, vážme si jeden druhého....

p. Vladimír Malíček, č.d. 132

Obsah čísla:

• O čom rokovalo OZ	str. 1
• Činnosť komisií	str. 2
• Okienko starostu	str. 2
• Zelená a čierna listina	str. 2 - 3
• Jednota dôchodcov	str. 3
• Počiatky kresťanstva...	str. 4
• Letoktuh Martina Rázusa	str. 4
• EURO, Pošta	str. 5
• Odpady, kompostovanie	str. 6
• Spoločenská rubrika	str. 7
• Šport	str. 8
• Okienko zdravia	str. 8

11. zasadnutie OZ zo dňa 14. 12. 2007

Program:

1. Otvorenie zasadnutia
2. Kontrola uznesení
3. Úprava rozpočtu
4. VZN
5. Rôzne
6. Diskusia
7. Záver

Návrh na rozpočtové opatrenie č. 3/2007 – presun rozpočtových prostriedkov v rámci schváleného rozpočtu. Návrh predložila kontrolórka obce, v podstate sa jednalo o presun finančných prostriedkov z položky na položku. Po krátkej diskusii poslanci hlasovaním odsúhlasili rozpočtové opatrenie č. 3/2007.

V ďalšom bode boli schválené VZN obce – VZN o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

VZN o úhrade za poskytované služby obcou na rok 2008.

Podľa takto schválených VZN bude obec postupovať v nasledujúcich kalendárnych rokoch, pokiaľ nedôjde k ich úprave.

Záverom starosta poďakoval poslancom OZ, kontrolórovi obce za celoročnú prácu a poprial krásne prežitie vianočných sviatkov.

Záver roka poslanci pripravili pre členov komisií posedenie pri gulášoch a starosta im poďakoval za celoročnú prácu, poprial všetko dobré do nového roku.

Sociálna zdravotná komisia.

bola zastupiteľstvom schválená v prvom volebnom obdobia.

Členmi tejto komisie sú MUDr. Ludmila Kucková, p. Poláčková Alžbeta a Andrea Jurišová..

Činnosťou tejto komisie je obci pomôcť pri prejednávaní sociálnych a psychických problémov jednotlivých občanov, navštevovanie klubu dôchodcov.

29. mája 2007 uskutočnila zdravotná komisia prednášku s MUDr. Janovicovou. Hlavnou témou bola problematika vysokého tlaku krvi, ischemickej choroby srdca, infekčný zápal pečene - význam očkovania ako prevencia. Súčasne bolo umožnené i očkovanie proti tetanu.

V mesiaci november sa členovia tejto komisie podieľali na organizovaní Katarínskej zábavy.

Príspevok MUDr. Kucková

Komisia ŽP-VP

Činnosť komisie ako poradného orgánu obce zastupiteľstva sa zakladá na spolupráci so starostom obce ako i s občanmi obce a organizáciami v obci. Prioritou

komisie bude rýchle a efektívne riešenie vznik. problémov, navrhovanie projektov, ktoré budú v rámci životného prostredia a verejného poriadku, prospešne pre obec a občana.

Komisia má plán zasadnutí na ktorých sa riešia rôzne činnosti a v prípade vyskytnutých problémov zasada i mimoriadne. Čo sa týka životného prostredia sa komisia zamerala na nelegálne skládky v obci, ktoré postupne zmapovala, na ktoré sme umiestnili zákazové tabuľky s varovným textom nelegálnej skládky.

Postupne sme potom pristúpili k likvidácii týchto skládok a postupné zamedzenie ďalšieho vývozu odpadu na tieto skládky. Musíme i konštatovať, že sa nám celkom do konca roka nepodarilo zlikvidovať niektoré nelegálne skládky. Ďalším problémom v obce je pretekajúci potôčik obcov, ktorý je v správe Povodia Váhu. Tu sme preverovali čistotu toku po obci. no výsledok je alarmujúci. Po zistení odpadových rúr z obytných domov do toku potoka sa musí zamyslieť každý občan, lebo keď chceme mať slušné životné prostredie, v ktorom žijeme musíme si ho chrániť a udržiavať v čistote. V tomto prípade v budúcom období chceme pristúpiť k dialógu s občanmi.

zelená listina

OKIENKO STAROSTU

Pri poslednej návšteve klubu dôchodcov padla otázka „POTOK pretekajúci našou obcou“.

Pokúsím sa vám pár slovami vysvetliť ako to s tým našim potokom je. Potok nie je obecný, ale je majetkom Slovenského vodohospodárskeho podniku, OZ povodie Váhu. Z uvedeného dôvodu môže obec len žiadať menovaného vlastníka o jeho vyčistenie. Nemôžeme však na jeho údržbu použiť verejné prostriedky. Pre informáciu v mesiacoch máj, jún, júl by sa malo realizovať jeho celkové vyčistenie.

Rád by som informoval aj o ďalších aktivitách obce:

Od 1. 3. 2008 je v obecnej knižnici zriadený internet, ktorý je občanom prístupný denne počas úradných hodín knižnice.

Pondelok až piatok od 17:00 do 19:00 hod.

Dňa 27. 2. 2008 bolo verejné prerokovanie zadania k územnému plánu obce Dolné Srnie. Návrh zadania je umiestnený na verejnej tabuli pri obecnej úrade. Ďakujem občanom, za ich aktívny prístup na verejnom prerokovaní.

V prvom vydaní obecných novín sme informovali o predaji stavebných pozemkov v panskej záhrade p. Marekovi Skovajsovi s manželkou. K podpisu kúpnopredajnej zmluvy však nedošlo. Ako ste si mohli všimnúť oznam vo verejnej tabuli, obec ponúkla uvedené stavebné pozemky na voľný predaj prednostne občanom obce v cene 700 Sk/m².

S potešením môžem povedať, že všetky pozemky sú predané. Obec prostredníctvom firmy REPROGAS, s. r. o. so sídlom v Moravskom Lieskovom, k uvedeným stavebným pozemkom už vybudovala plynovod.

Tiež by som vás rád informoval o pripravovaných projektoch našej obce. Ide o projekty EKOPOLIS, t.j. verejná zeleň, ďalej o inžinierske siete – Žabinec (platné územné rozhodnutie).

Na záver k radu ďalších vinšovníkov aj ja podľa dobrých zvykov pripojiť chcem - keď nie inšie - aspoň svoje skromné vinše: *Pekné sviatky, dobrú zrodu, ženám čerstvú, sviežu vodu, mužom tiež nech sladko je, nech si prídu na svoje.*

Čo sa týka vyhlásením komisie na upratovanie obce v jarom období, pristúpili občania a organizácie zodpovedne, čo je chválihodné a touto cestou chceme poďakovať všetkým za skrášľovanie a čistotu nášho životného prostredia.

Komisia taktiež sleduje vývoz a separovanie odpadov, tu môžeme povedať, že občania v tomto prípade pristupujú zodpovedne a na vysokej úrovni, i keď sa sem tam stane pri niektorých bytových jednotkách neporiadok.

Udržiavanie verejných priestranstiev to je kosenie, úprava a čistenie chodníkov, uličiek, ktoré vykonávajú zamestnanci Obecného úradu je taktiež dobrá.

No a na úrovni verejného poriadku sa komisia zaoberala riešením Občianskeho spolunažívania občanov.

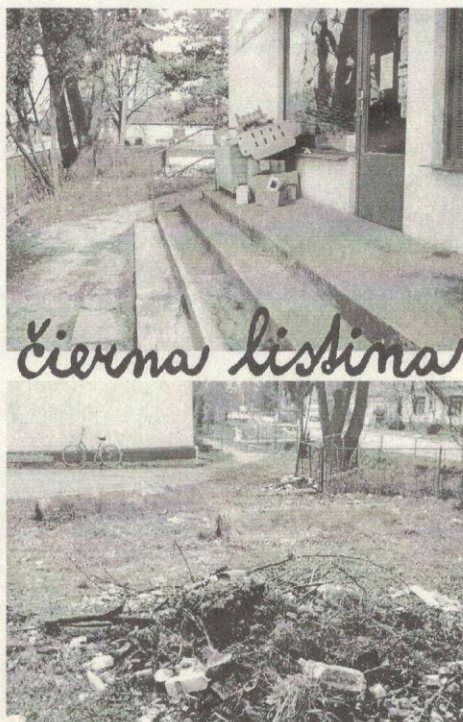
Tu týchto priestupkov nie je veľa. Tieto priestupky sa riešia dokazovaním kompromisu pre obe zúčastnené strany.

Pre poriadok: spor Občania - Pohostinstvo Hejbal. Je taktiež i na občani, ktorý navštevuje túto prevádzku, aby zapríčinil alebo svojim správaním nespôsobil tejto prevádzke problémy v jej prevádzkovaní a v neposlednom rade občanom žijúcich v blízkosti tejto prevádzky, po záverečných hodinách.

Tu si musí každý návštevník takýchto zariadení vstúpiť do svedomia a správať sa ako slušný človek.

Veríme, že v budúcnosti sa takýchto problémov či už na pôde ŽP, alebo VP budeme vyvarovať a spolu prispejeme k zlepšeniu životného prostredia a bývaniu v našej obci.

Príspevok : p. Lubomír Sapák

Jednota dôchodcov

Jednota dôchodcov v Dolnom Srní bola založená na jar roku 2000. V tom čase bol počet jej členov 31, predsedom sa stala p. Paráková.

V júni 2002 sme dostali do užívania miestnosť v kultúrnom dome. Táto miestnosť bola zdevastovaná, tak sme ju poopravovali, upratali a zariadili. Od toho času sa tu stretávame. Miestnosť slúži aj pre iné organizácie.

Počet našich členov stúpol na 61. Niektorí nás opustili, zomreli, teraz nás je 52 členov. Dúfame, že nás od nového roku pribudne. Chceli by sme získať nových mladších členov (60 – 70 ročných) a tak omladiť náš kolektív. Členovia našej organizácie majú prevažne od 70 rokov vyššie, zdravotné problémy a preto sa nemôžeme chváliť nejakými brigádami alebo turistikou.

Od jari r. 2005 je predsedom organizácie p. Eva Skovajsová.

Snažíme sa udržiavať poriadok okolo seba a to, že jedenkrát do roka robíme veľké upratovanie v klube a jeho okolí. Každý týždeň zamestnávame a zbierame papiere, pretože na schodoch, ktoré vedú do klubu sedáva mládež, ktorá po sebe zanecháva neporiadok – nanosené papiere, krabičky od cigariet... Jeden čas nám do zámku nasrkali zápalky. Párkrát sa ich dalo vytlačiť, a keď nie, tak sme dvere odomkli zvnútra tak, že sme prešli cez kultúrny dom. Dokonca niektorým ženám vypustili duše na bicykloch. Keď sme to zbadali odohnali a vyhrášili sme ich.

Počas roku navštevujeme prezentácie, ktoré sa konajú v obci, ako aj mimo nej – zájazdy autobusom. Zúčastňujeme sa na podujatiach, ktoré sú organizované inými organizáciami ako napr. stávanie mája, zdravotné prednášky, koncerty v kostole, slávnosti v kultúrnom dome, prezentácie kníh. Počas roku sme sa si pripravili MDŽ, deň matiek, úctu k starším spojenú s predvianočným posedením 30. novembra. Dvakrát sme sa zúčastnili stretnutia so starostom obce, Dr. Kuckovou a p. Poláčkovou.

V súčasnosti sa stretávame každý piatok. Účasť členov na stretnutí sa pohybuje medzi 15 – 20. Počas stretnutí preberáme aktuálne témy, napr. krádeže, program televízie, politiku....

Eva Skovajsová

Dňa 22.2.2008 sa konala výročná členská schôdza Jednoty dôchodcov.

Včelárske okienko

Dňa 8. februára 2008 sa uskutočnilo v obci stretnutie včelárov z Dolného Srnia, Moravského Lieskového a Bošáce.

Na stretnutí sa zaoberali aktuálnou zdravotnou situáciou vo včelárstvach, najmä morom včelieho plodu.

S aktuálnou zdravotnou situáciou prítomných oboznámil p. Valovič, predseda ZO SZV v Novom Meste nad Váhom a člen VV SZV.

I z tohto miesta by som chcel vyzvať spoluobčanov, u ktorých sa v ich záhradách nachádzajú úle po bývalých včelároch, aby tieto odstránili, najlepšie spálili, a aj týmto spôsobom pomohli pri riešení zložitej zdravotnej situácie vo včelárstvach.

V súčasnosti sa v našej obci nachádza 50 včelárstiev.

Milan Hargaš

Z NAŠEJ OBCE

POČIATKY KREŠTANSTVA V OBLASTI DOLNÉHO SRNIA A VZNIK EV. A. V. CIRKEVNÉHO ZBORU V DOLNOM SRNÍ.

Počiatky kresťanstva v oblasti dnešného Dolného Srnia sa kladú do obdobia pred vznikom Veľkej Moravy. Dolné Srnie, podobne ako okolité obce sa nachádza v centre trojuholníka Uherské Hradištie, Devín a Nitra, ktorý tvoril jadro Veľkej Moravy.

Vieme, že kresťanstvo sa v tejto oblasti začalo udomáčať už koncom 8. storočia a to pod vplyvom Franskej a Iro – škótskej misie. Vieme o misionároch zo severného Talianska a z Dalmácie. Príchodom vierozvestcov Konštantína a Metoda v r. 863 na Veľkú Moravu kresťanstvo v tejto oblasti už bolo udomáčené.

Vieme o existencii hradiska v katastri obce Dolné Srnie, vieme o časti zvanej Svoradovec, ktorá bola nazvaná pravdepodobne po sv. Svoradovi.

Prvá písomná zmienka o obci Dolné Srnie pochádza z r. 1388. Prvá písomná zmienka o stopách kresťanstva na území našej obce je z r. 1419, v ktorej sa hovorí, že časť obce zvanej Dolné Mlyny, dal zeme pán (vojvoda Ctibor z Beckova) augustínskym mníchom z Nového Mesta nad Váhom, ktorých tam uviedol v r. 1419.

Aj odkaz Majstra Jána Husa sa dotkol obce Dolné Srnie a to vtedy, keď cez ňu v 15. storočí prechádzali husitské vojská

plieniť Horné Uhorsko. Obyčajou Husitou bolo šíriť reformačné myšlienky Jána Husa všade, kam prišli.

Husisti sa aj priamo usadili v Dolnom Srní, o čom svedčia aj priezviská niektorých Srňanov, ktoré sa zachovali dodnes. Treba pripomenúť, že české husitské priezviská sa nezachovali len v Dolnom Srní, ale aj v blízkom okolí. A keďže reformačné myšlienky už usadených husitov pôsobili vo vedomí tunajšieho obyvateľstva, veriaci sa veľmi rýchlo po príchode Lutherovej reformácie priklonili a prijali nemecký smer Reformácie.

Od r. 1525 sa pánom Beckova, pod ktorý spadala aj obec Dolné Srnie, stal Lutherovej reformácii oddaný František Bánffy. Okolo r. 1540 nachádzame evanjelických farárov v Beckove a v Haluziciach.

Koncom 70. rokov 16. storočia sa v Moravskom Lieskovom objavujú reformační kazatelia, ktorí spravujú aj fíliu Dolné Srnie. Dolné Srnie preto najneskôr od 16. storočia patrí ako fília Moravské Lieskové. Spolu s matkocirkvou prežilo Dolné Srnie aj časy protireformácie, prenasledovania, odobratia chrámu, tajných bohoslužieb v štodolách a pod.

V Dolnom Srní stál kresťanský chrám Boží, ktorý však v čase protireformácie mníši z Bošáckeho kláštora zborili. Tento kostol mal stáť v hone zvanom dnes Lány, pri ceste vedúcej z Dolného Srnia do Bošáce.

V r. 1947 sa členovia fílie Dolné Srnie rozhodli vykonať zbierku vo výške 238 000,- Kčs a kúpili pozemok od Dr. Maxa Salvendriho, na ktorom je dnes postavený chrám a fara. K osamostatneniu zboru došlo až v r. 1950. Zo sýpky sa so stavebnými úpravami stal chrám a z budovy správcu majera zase farská budova. V r. 1958 bol do kostola zakúpený orgán v r. 1972 bola pristavená veža.

Nová fara sa začala budovať v r. 1992 a v r. 1998 sa konala slávnostná posviacka. Stará fara sa začala búrať v r. 2000 a v r. 2002 bola na jej mieste vysadená záhrada a upravené okolie.

Každý cirkevný zbor tvoria veriaci ľudia, prejavom viery ktorých sú aj dejiny v krátkosti priblížené. Nech teda i naďalej sa tento zbor opiera o túto vieru a v nej nech kráča týmto svetom.

Mgr. Pavel Černaj
ev. a. v. farár

LETOKRUH MARTINA RÁZUSA

Letokruh Martina Rázusa bol vyhlásený pri príležitosti 70. výročia smrti a 120. výročia narodenia významného slovenského spisovateľa, dramatika, básnika, publicistu, evanjelického kňaza, politika.

Letokruh je cyklus duchovných, kultúrnych, vzdelávacích a športových aktivít v časovom rozpätí od 8. augusta 2007 (70. výročie smrti v Brezne) do 18. októbra 2008 (120. výročie narodenia v Liptovskom Mikuláši – Vrbici).

Okrem týchto jeho životných medzníkov pozhnanne pôsobil ešte v Pribyline, Moravskom Lieskovom a Dolnom Srní.

Spoluorganizátori:

Mestá, obce, cirkevné zbory ECAV, kde Martin Rázus pôsobil

Cieľ Letokruhu:

Propagácia stále aktuálneho dedičstva duchovnej, umeleckej i politickej práce Martina Rázusa, preniknutej demokratickým, humanistickým a etickým poslanstvom a úporným zápasom o presadenie poznanej pravdy

Motto:

A jednak – rok len pôjde za rokom,
dozrie to, čo má dozrieť na svete.
Rodáci, niekedy azda spomniete.
Či bol som zlý?! I akým prorokom!!

(Martin Rázus
Verš bez poézie)

Záštitu nad Letokruhom Martina Rázusa 2007 – 2008 prevzdal:

PhDr. Dušan Čaplovič, DrSc., podpredseda vlády Slovenskej republiky

1. december 2007 Dolné Srnie

Slávnostné podujatie s prezentáciou knihy veršov Márie Rázusovej – Martákovej V tichu kajúcnosti (vydavateľ Transcius Liptovský Mikuláš, zostavovateľ Ján Skovajsa, redakcia Slávka Očenášová – Štrbová, ilustrácie Janka Krivošová, predhovor Milan Rúfus)

Organizátor: Obec Dolné Srnie

POTREBA ZMENY MYSLENIA OBYVATEĽSTVA

Od začiatku sme tušili, že to bude ťažká práca, že bude trvať dlho a že pre úspešný separovaný zber odpadov bude potrebné v prvom rade zmeniť myslenie ľudí.

V roku 1998 sme spoločne so susednými obcami založili združenie pre separovaný zber JAVORINA – BEZOVEC, ktoré viedlo zopár nadšencov. Ing. Lukáč, bol jedným z najväčších, ktorý bol aj spoluvorcom zákona.

Prvé kroky:

- pripravili a rozdali sme zberové kalendáre s pomôckami,
- rozdali sa prvé žetóny pre označenie smetnej nádoby pripravenej na vývoz ostatného domového odpadu a vrecia na vyseparovaný zber papiera, plastov, skla a železa,
- združenie obcí sa dohodlo na mieste „Kalnica“, kde sa bude ukladať vyseparovaný odpad – papier, plasty, sklo a železo
- rozhlasom a letákmi sme ľudí informovali ako sa bude celý tento zber vykonávať.

V uvedenom roku sa zaviedol v zmysle zákona poplatok a stanovil sa počet žetónov – 5 ks, ktoré ste si mohli občania s trvalým pobytom za stanovený poplatok zakúpiť.

Domy, ktoré mali vlastníka, ale boli obývané iba príležitostne zostali nevyriešené. Riešili sme ich predajom žetónov na kusy podľa požiadavky takzvaných víkendových obyvateľov.

Vyseparované odpady sa kopili v zberni. Každá obec dávala na určitú dobu zamestnancov na to, aby tento odpad triedili. Toto riešenie však nebolo dobré.

Starostovia a pracovníci sa stretávali na pracovných poradách a riešili sa problémy, ktoré vznikali a bolo potrebné ich v dohľadnej dobe riešiť.

Neskôr sa zákon viackrát novelizoval až do dnešnej podoby. Dnes už poznáme v našom združení JAVORINA – BEZOVEC aj zber nebezpečného odpadu napr. autobaterií. Na ne máme kontajner a zber sa uskutočňuje počas celého roka. Tiež sa zberá aj elektronický odpad (chladničky, rádia, počítače, rôzne žiarovky a iné) dvakrát ročne. (Pozn: v našej obci bude najbližší zber začiatkom apríla 2008 – treba ho priniesť na PD DS)

Separovaný zber je veľmi potrebný z hľadiska skládok na ostatné odpady, ktoré sa len veľmi ťažko budujú, lebo sú veľmi prísne kritéria na vybudovanie takéto skládky.

Skládka ostatného odpadu je vlastne stavbou a ku každej stavbe sa musia vyjadriť mnohé inštitúcie, ale hlavne obec, v ktorej sa počíta s takouto stavbou.

Pri správnom separovaní sa na skládky ostatného odpadu dostane čo najmenej tohto odpadu a preto sa tieto skládky tak rýchlo nezaplnia.

K objasneniu poplatkov za rok 2008 v našej obci:

Mnohí z nás si neuvedomujú, že aj oni sa pričínili svojou neobanlivosťou a tvrdením „Ja odpad nemám“ k vzniku mnohých tzv. čiernych skládok, ktoré nám postupne vznikali v okolí obce. Likvidáciou týchto skládok sa náklady na odpady zvýšili. K zvýšeniu poplatku prispelo aj zvýšenie nákladov na uskladnenie ostatných odpadov zo 600,- Sk na 1200,- Sk a tiež sa zvýšili náklady na pohonné hmoty.

Poplatok na rok 2008 bol stanovený na základe nákladov z minulého roku.

E. Podolanová

KOMPOST

Bývate v rodinnom dome, alebo máte záhradu? Potom môžete jednoduchým spôsobom odpad vznikajúci vo Vašich domácnostiach znížiť približne o 35 – 40%.

Presne toto množstvo totiž tvoria organizačné – tzv. biologicky rozložiteľný odpad. Za pomoci pôdných mikroorganizmov a malých pôdných živočíchov (baktérie, huby, dážďovky, roztoče atď.) môžete Vaš odpad zhodnotiť vysoko pozitívne – vytvoríte si vlastný kompost, ktorým zlepšíte pôdu kvetom či stromom vo Vašej záhrade.

Všetky organizačné odpady z Vašej domácnosti môžete miesto neúčinného vyhodnenia skompostovať. Kompostovanie je najlacnejšia a pritom ekologicky najpriateľnejšia forma využitia odpadov. Nielenže znížite množstvo odpadov ukladaných na skládku, ale vlastne vyrobený kompost šetrí i Vaše peniaze.

Prirodzene v našej krajine nemáme ešte veľké kompostárne, ktoré sú v krajinách západnej Európy bežným štandardom, ale môžeme začať sami na svojich záhradkách.

Čo kompostovať

VHODNÉ

1. Odpad z kuchyne

- zvyšky z čistenia zeleniny a ovocia
- zvyšky varených jedál
- potraviny

- zvyšky starého chleba
- škrupiny z vajca – rozbiť
- čaj, kávový výluh a čajové sáčky
- skazené mliečne a múčne produkty

2. Odpad zo záhrady

- burina
- kvety
- pokosená tráva
- lístie
- krovie, vetvy – posekať

3. Iný organický odpad

- drevené piliny
- hobliny
- popol z dreva
- hnoj od domácich zvierat
- vlasy, nechty, perie

NEVHODNÉ

1. Druhotné suroviny

- kovy
- sklo
- textilie a textilie z umelých vlákien

2. Nebezpečný odpad

- náterové látky
- staré oleje
- batérie všetkého druhu
- prostriedky na ochranu rastlín
- staré lieky
- prach zo smetí a vysávania
- niektoré druhy rastlín: rhododendrony, azalky

- šupy z citrusových plodov a banánové šupy
- zvieracie kosti a zvyšky

Ako postupovať

Príprava na kompostovanie

1. bioodpad rozmelniť na menšie kusky
2. rôzne druhy odpadov dobre premiešať (tráva, lístie, zvyšky jedál)
3. ako spodnú vrstvu použiť hrubší materiál (20 cm krovie, vetvy)
4. mierne zavápnit (ak sa budú kompostovať škrupiny z vajec, tak netreba)
5. ak je potrebné, celú masu zvlhčiť.

Vlastné kompostovanie

1. Kompostovisko alebo kompostovací priestor vytvorí najviac do výšky 1,5 m, môže to byť napr. plocha 1x3 m rozdelená na tri časti.
2. Nikdy ho nesmiete umiestniť na priamom slnku (nebezpečenstvo preschnutia).
3. Nikdy ho nezakladajte na nepriepustnom podloží (kameň, betón, asfalt a pod.), lebo by došlo k hnitiu. Kompost potrebuje „kontakt“ so zemou kvôli pôdnym organizmom, napr. dážďovky, roztoče atď.
4. Dôležité pre kompost je správne vetranie, kompost bez vzduchu nepríjemne zapácha, nie je „zdravý“. Ak kompost zapácha treba ho prepracovať so slamou, trieskami z vetiev.

5. Pokosená tráva, ktorú kompostujeme, ukladáme v tenkých vrstvách – nebezpečenstvo zaparenia.
6. Normálna záhradná zemina a slabá vrstva vápna, ktorou prehŕňame jednotlivé vrstvy bioodpadu, pôsobí ako urýchľovač zdravého vyzrievania kompostu.
7. Prehnané množstvo vápna môže pôsobiť smrtiaco na všetko živé vo Vašom komposte.
8. Cibulové šupy, kávový výluh a čajové vyluhované sáčky sú ideálnou potravou pre dážďovky – našich pomocníkom pri kyprení kompostu.
9. Hotové kompostovisko zakryjeme lístím, zeminou, starým kobercom alebo iným hrubším materiálom, aby sme zabezpečili dostatočnú teplotu a zamedzili vysychaniu.
10. Šupy od citrusových plodov a banánov kompostovať len v minimálnom množstve – sú chemicky ošetrované.
11. Lístie a krovie zaprášené od cestnej premávky sa tak isto neodporúča kompostovať, obsahujú škodlivé látky, najmä olovo.
12. Vhodný čas ku kompostovaniu a k založeniu kompostu je takmer každé ročné obdobie.
13. Približne 3 – 6 mesiacov necháme kompostové vrstvy preležať – prebehne prvá fáza procesu, vysokoteplotná, potom vrstvy premiešame a preložíme. Vrchné vrstvy na dno kompostoviska a spodné na vrch, nielenže tak pomôžeme prehniť, ale zničíme semená burín.
14. Približne po roku je Váš kompost hotový a môžete ho zapracovať do pôdy. Je dobré dodržať trojročný zrecí cyklus.
15. Pri 2 – 3 rokoch vyzrievania kompostu sa jeho kvalita zlepšuje (podľa počtu rokov je potrebné pripraviť toľko sekcií na prehadzovanie kompostu).
16. Ak kompost plesnivie (bledošedý povlak na vonkajšej vrstve), zavlažiť a znovu prepracovať.
17. Po vyzretí kompost preosejeme a nevyhnuté kusy môžeme znovu zapracovať do novej násady.

Čo sa deje pri kompostovaní

Úspech závisí hlavne od 4 faktorov:

1. správna vlhkosť
2. teplota
3. zloženie materiálu
4. správne vetranie

Kompostovanie ako proces pozostáva z dvoch fáz:

1. **Fáza horúca:** (teplota 50 – 70 °C) – zabíjajú sa baktérie v odpade – zabíjajú sa choroboplodné zárodky
Teplota okolo 70 °C zabezpečujú samotné mikroorganizmy, ktoré sa v komposte nachádzajú. Teplota sa zvyšuje vplyvom ich látkovej premeny.

Po 1 – 2 týždňoch vysokoteplotnej fázy sa uvoľňovanie tepla mikroorganizmami zníži a kompost ulahne.

2. **Fáza zrenia:** pre túto fázu sú najdôležitejšie malé pôdne živočíchy (typickým predstaviteľom je dážďovka), ktoré organické substráty požierajú a cez svoj tráviaci trakt zabezpečujú mineralizáciu a zhodnotenie na cenný kompost.

Test zrelosti kompostu

Po roku až dvoch môže byť kompost hotový. Potom má tmavohnedú farbu, je sypký, drobnej štruktúry a je bohatý na humus. Kompost nezapácha, ale vonia ako humus.

Čo prináša kompostovanie tebe a nám

- zdravú zem
- dobrý kompost (hnojivo)
- žiadny smrad a jedy pri pálení záhradného odpadu
- menej odpadov
- šetrenie priestoru na skládke zmesového odpadu
- nižší poplatok za vývoz odpadov

Ako využiť kompost

Zlepšenie kvality záhradnej pôdy: každé 2 – 3 roky zapracovať 2 – 3 cm kompostu.

Pestovanie zeleniny: zemiaky, kapusta, rajčiny, uhorky atď. – 2 cm kompostu 13 l/m³ povrchu.

Zlepšenie kvality výkopovej zeminy: 1 diel kompostu / 4 diely výkopovej zeminy 25 l/m³.

Pestovanie stromov, kríkov: do výkopovej jamy na sadenie dáme 1 diel kompostu / 4 dielom zeminy.

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

STATISTICKÉ ÚDAJE KU DŇU 31. 12. 2007

Počet obyvateľov: 929
Z toho mužov : 446 = 48%
žien : 483 = 52%

ZIVOTNÉ JUBILEUM:

December 2007

Chvíľa Ján 70 rokov
Poláčková Elena 75 rokov
Miklánková Anna 80 rokov
Poláčková Alžbeta 80 rokov
Zámečníková Mária 90 rokov

Január 2008

Zámečník Ján 80 rokov
Pastorková Eva 94 rokov

Február 2008

žiadne jubileá nad 70 r.

NOVÍ OBČIANKOVIA:

Lahátová Viktória – 12/2007
Cimprich Matej – 1/2008

NAVŽDY NÁS OPUSTILI:

Ikášová Anna – 12/2007
Hargaš Milan – 1/2008
Martáková Anna – 1/2008

S vareškou v ruke S vareškou v ruke S vareškou v ruke

TVAROHOVÉ REZY

Ingrediencie:

Cesto – 150g hladkej múky, 150g polohrubej múky, 150g Hery, 100g cukru, 1 vajce, ½ prášku do pečiva
Náplň – 50g masla, 150g cukru, 2 vajcia, 1 vanilkový cukor, 2 tvarohy, ½ l mlieka, 1 vanilkový puding

Postup:

Najskôr si pripravíme plnku: maslo, cukor, 2 vajcia vyšľaháme do peny. V troške mlieka rozmiešame puding a vanilkový cukor, vo zvyšku mlieka rozmiešame tvaroh, prilejeme puding a vmiešame hmotu. Potom spracujeme cesto, vyvalkáme a na plechu zodvihne kraje asi na 2cm. Sem tam poukladáme ľubovoľné ovocie, aj kompótované a nalejeme pripravenú plnku. Pečieme asi ¾ hodinu mierne v trúbe.

S vareškou v ruke S vareškou v ruke S vareškou v ruke

